

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/91/2025
Identifikačné číslo spisu:	1515221444
Dátum vydania rozhodnutia:	27.05.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:1515221444.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Bytové družstvo Petržalka, so sídlom Bratislava, Budatínska 1049/1, IČO: 00 169 765, proti žalovaným v I. rade: N.. U. W., narodená XX. H. XXXX, X., P. X, zastúpená: Mgr. Milan Petráš, advokát, Bratislava, Einsteinova 23, v II. rade: N.. Y. W., narodený XX. T. XXXX, L., S. XXXX/XX, zastúpený: V. W., X., W. X, o zaplatenie sumy 711,45 eura s príslušenstvom, vedenej na Mestskom súde Bratislava IV (vo veci Okresného súdu Bratislava V) pod sp. zn. B5-56C/892/2015, o dovolaní žalobcu a žalovanej 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 31. júla 2024 sp. zn. 15Co/102/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie žalovanej 1/ o d m i e t a.

Žalobcovi vo vzťahu k dovolaniu žalovanej 1/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 31. júla 2024 sp. zn. 15Co/102/2023 z r u š u j e vo výroku II., ktorým žalovaným v I., II. rade spoločne a nerozdielne priznáva voči žalobcovi nárok na náhradu trov prvého odvolacieho konania v rozsahu 100 % a vec v rozsahu zrušenia vracia odvolaciemu súdu.

Vo zvyšku dovolanie o d m i e t a.

Odôvodnenie

1. Súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 28. júna 2022, č.k. 56C/892/2015-358 (v poradí druhom, v poradí prvom rozhodol nesprávne uznesením), I. konanie v časti uplatnenej istiny vo výške 711,45 eura zastavil; II. uložil žalovaným v I., II. rade povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi poplatok z omeškania vo výške 346,83 eura v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku; III. žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovaným v I., II. rade v rozsahu 100 %.

2. Na odvolanie žalovanej 1/ Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozhodol tak, že rozsudok súdu prvej inštancie: výrokom I. - vo výroku I., ktorým konanie v časti uplatnenej istiny vo výške

711,45 eura zastavil a vo výroku II., ktorým uložil žalovaným v I., II. rade povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi poplatok z omeškania vo výške 346,83 eura v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku p o t v r d i l.

- vo výroku III., ktorým žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovaným v I., II. rade v rozsahu 100 %, m e n í tak, že žalobcovi p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania voči spoločnej a nerozdielnej povinnosti žalovaných v I., II. rade v rozsahu 100 %.

Výrokom II. Žalovaným v I., II. rade spoločne a nerozdielne p r i z n á v a voči žalobcovi nárok na náhradu trov prvého odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

Výrokom III. Žalobcovi p r i z n á v a nárok na náhradu trov tohto odvolacieho konania voči spoločnej a nerozdielnej povinnosti žalovaných v I., II. rade v rozsahu 100 %.

2.1. Odvolací súd preskúmal vec a dospel k záveru, že odvolaniu žalovanej 1/ nemožno priznať úspech. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I. a II. potvrdil (§ 387 ods. 1, ods. 2, ods. 3 C.s.p.) a keďže sa stotožňuje v týchto výrokoch s dôvodmi rozsudku ako správnymi, rozsudok odvolacieho súdu už ďalšie dôvody neobsahuje. Na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd ale považuje za potrebné uviesť ešte nasledovné.

2.2. Pri rozhodovaní vychádzal z vyššie uvedených zákonných ustanovení. Rozhodujúcimi pre posúdenie vecnej a právnej správnosti rozsudku súdu prvej inštancie boli skutočnosti, ktoré vyšli najavo vykonaným dokazovaním súdom prvej inštancie a ktoré teda nepochybne existovali v čase vyhlásenia jeho rozsudku. Odvolateľka v odvolaní neuvádzala podstatné, rozhodujúce, konkrétne právne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali iné rozhodnutie odvolacieho súdu.

2.3. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil. Na týchto správnych skutkových zisteniach a posúdení sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania. Rozsudok obsahuje všetky náležitosti uložené ustanovením § 220 C.s.p. V konaní pred súdom prvej inštancie sa nevyskytla žiadna vada uvádzaná v ustanovení § 380 ods. 2 C.s.p., ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie a na ktorú by musel odvolací súd prihliadať.

2.4. V predmetnej veci ide v poradí o druhý rozsudok súdu prvej inštancie, keď rozhodnutím (uznesenie) v poradí prvom zo dňa 11. 10. 2019, č.k. 56C/892/2015-231, I. uložil žalovaným v I., II. rade povinnosť zaplatiť žalobcovi poplatok z omeškania za každý deň omeškania vo výške 0,5 promile zo sumy 711,45 eura od 18. 08. 2015 až do zaplatenia, všetko v lehote troch dní od právoplatnosti uznesenia; II. v prevyšujúcej časti konanie zastavil; III. žalobcovi priznal vo vzťahu k žalovaným v I., II. rade plnú náhradu trov konania, o výške ktorých rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti uznesenia. Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd, uznesením zo dňa 31. 03. 2022, č.k. 15Co/27/2021-326, zrušil uvedený rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, pričom v odôvodnení okrem iného skonštatoval, že zo strany prvoinštančného súdu došlo k pochybeniu, keď v predmetnej veci rozhodol uznesením a nie rozsudkom, ako správne namietala žalovaná v I. rade vo svojom odvolaní. Predmetom konania bolo zaplatenie peňažnej sumy s príslušenstvom, pričom aj napriek tomu, že žalobca vzal žalobu späť v časti zaplatenia peňažnej sumy, zotrval na zaplatení príslušenstva, z dôvodu ktorého bolo povinnosťou súdu prvej inštancie rozhodnúť vo veci samej rozsudkom a nie uznesením. Uvedeným pochybením prvoinštančného súdu došlo k porušeniu predpisu procesného práva (Civilného sporového poriadku), čo malo za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Už len vyššie uvedené bolo dôvodom na zrušenie napadnutého uznesenia a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, z dôvodu ktorého sa odvolací súd už nezaoberal odvolacími námietkami oboch žalovaných uvedenými v ich odvolaniach. Odvolací súd dodal, že sa stotožnil s tvrdeniami oboch žalovaných v ich odvolaniach, že napadnuté rozhodnutie je nedostatočne odôvodnené, nepreskúmateľné a zmätočné, pretože z obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia je záver súdu prvej inštancie o tom, ako zhodnotil zákonné predpoklady pre vyhovieť žaloby v časti príslušenstva nejasným, z dôvodu ktorého nie je možné posúdiť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia a je dôvodom na jeho zrušenie a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V posudzovanej veci sa žalobca žalobou domáha (po čiastočnom späťvzati žaloby) zaplatenia poplatku z omeškania, ktorý vyčíslil na sumu 346,83 eura. Prvoinštančný súd ale uložil žalovaným v I., II. rade spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi poplatok z omeškania vo výške 0,5 promile za každý deň omeškania zo sumy 711,45 eura od 18. 08. 2015 až do zaplatenia napriek tomu, že už bol vymedzený deň, dokedy boli obaja žalovaní v omeškaní, keďže žalovaná istina bola zaplatená dňa 20. 04. 2018 a

žalobca vyčíslil poplatok z omeškania na uvedenú sumu. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého uznesenia však iba stroho konštatoval, že na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že konanie v časti istiny je potrebné zastaviť a následne, že je žaloba dôvodná v časti príslušenstva istiny vo výške 346,83 eura, ale tento záver nekorešponduje s jeho výrokovou časťou. V danej veci súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil žalovaným v I., II. rade ako strane sporu, aby uskutočňovali im patriace procesné práva (konkrétne právo účinne sa brániť proti rozhodnutiu súdu) v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom. Odvolací súd zo všetkých uvedených dôvodov napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 389 ods. 1 písm. b), c) C.s.p., v spojení s § 391 ods. 1, ods. 2 C.s.p.) s tým, že jeho povinnosťou bude opätovne rozhodnúť o žalobe žalobcu s prihliadnutím na čiastočné späťvzatie žaloby, t.j. o nároku žalobcu na zaplatenie príslušenstva (je už vyčíslené; č.l. 112 spisu) a musí znova posúdiť, či sú obaja žalovaní v predmetnom konaní pasívne vecne legitimovaní, vo veci vykonať dokazovanie, ak táto potreba vyvstane, v zmysle ustanovenia § 185 a nasl. C.s.p., dôkazy vyhodnotiť v súlade s ustanovením § 191 ods. 1 C.s.p., rozhodnúť podľa ustanovenia § 215 ods. 1, ods. 2 C.s.p. a zo zisteného skutkového stavu vyvodiť záver, ktorý je nutné správne a dostatočne odôvodniť podľa požiadaviek vyplývajúcich z ustanovenia § 220 ods. 2 C.s.p. V novom rozhodnutí rozhodne opätovne o náhrade trov konania pred súdom prvej inštancie, vrátane trov konania vzniknutých stranám v konaní pred odvolacím súdom (§ 396 ods. 1, ods. 3, § 255 a nasl. C.s.p.).

2.5. Súd prvej inštancie po vrátení veci odvolacím súdom sa riadil právnym názorom odvolacieho súdu uvedenom v jeho zrušujúcom uznesení zo dňa 31. 03. 2022, č.k. 15Co/27/2021-326 a dospel na základe vykonaného dokazovania k správne právnemu záveru, že obaja žalovaní sú povinní zaplatiť žalobcovi poplatok z omeškania, keďže v období, za ktoré žalobca požadoval zaplatenie istiny (konanie v časti o zaplatenie istiny bolo zastavené pre čiastočné späťvzatie žaloby) a poplatku z omeškania, a to od 01. 01. 2014 do 31. 12. 2014, trval spoločný nájom bytu v X.I., P. č. X, žalovaných v I., II. rade, ktorého vlastníkom je žalobca.

2.6. Odvolací súd sa nestotožnil s odvolacou námietkou žalovanej v I. rade, že nie je v konaní pasívne vecne legitimovaná, keďže v čase podania žaloby bol právoplatný rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 06. 06. 2013, č.k. 9Co/596/2012-532, v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 22. 07. 2013, č.k. 9Co/596/2012-545, v zmysle ktorého bolo zrušené právo spoločného nájmu so žalovaným v II. rade k predmetnému bytu s tým, že za výlučného nájomcu a člena družstva bol určený žalovaný v II. rade a ona mala vypratať tento byt do 15 dní potom, ako jej žalovaný v II. rade zabezpečí náhradný byt; rozsudok bol právoplatný v období od 22. 08. 2013 do 20. 10. 2017. Odvolací súd poukazuje na to, že vecná legitimácia vyjadruje stav vyplývajúci z hmotného práva, ktorý v konečnom dôsledku vedie k úspechu alebo neúspechu v konaní. Vecná legitimácia vyjadruje postavenie strany sporu v hmotnoprávnom vzťahu. Sporová strana, ktorá je nositeľom tvrdeného hmotného práva alebo oprávnenia, má aktívnu vecnú legitimáciu a strana sporu, ktorá je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti, má pasívnu vecnú legitimáciu. Preskúvanie vecnej legitimácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu) alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitimáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiaden z účastníkov konania nenamietá. To, že sa súd výslovne k vecnej legitimácii nevysloví, neznamena, že sa ňou v konaní nezaoberal (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29. 06. 2010, sp. zn. 2Cdo/205/2009). O takomto nedostatku žaloby, vedúcej v konečnom dôsledku k jej zamietnutiu, resp. o spôsobe odstránenia tohto nedostatku, neposkytuje súd ani poučenie v zmysle § 160 ods. 1 C.s.p. predovšetkým z dôvodu, že poučovacia povinnosť súdu je obmedzená na poučenie strán sporu len o ich procesných právach a povinnostiach, pričom so žiadnych ustanovení Civilného sporového poriadku nemožno vyvodiť povinnosť súdu poučiť žalobcu o tom, že nie je v spore aktívne legitimovaný, pretože by to už nebolo poučenie o procesných právach a povinnostiach, ale už poučením hmotnoprávnym, ktoré nie je oprávnený, ani povinný súd poskytnúť (R 38/94). V danej veci súd prvej inštancie náležite odôvodnil v bode 16. odôvodnenia napadnutého rozsudku, že žalovaná v I. rade je v konaní pasívne vecne legitimovaná, s ktorým odôvodnením odvolací súd súhlasí a na doplnenie dodáva, že sama žalovaná v I. rade uviedla, že v predmetnom byte v rozhodnom období bývala a stále býva, z bytu sa odsťahoval žalovaný v I. rade a tak je jej povinnosťou plniť si svoje povinnosti voči vlastníkovi tohto bytu, ktorým je žalobca. Žalovaná v I. rade nepreukázala, že by počas právoplatnosti

uvedeného rozsudku Krajského súdu v Bratislave prestala byť členkou družstva, t.j. žalobcu, ktorý v konaní uviedol, že až do definitívneho ukončenia uvedeného sporu, eviduje žalovaných v I., II. rade ako spoločných nájomcov a členov predmetného bytu, ktorí sú povinní v zmysle § 701 Občianskeho zákonníka uhrádzať nedoplatky za predmetný byt spoločne a nerozdielne (č. l. 248 spisu), keď žiadosti žalovaného v II. rade o prevod vlastníctva predmetného bytu, nevyhoveli (č. l. 142 spisu). Ak teda žalovaná v I. rade predmetný byt užívala a užíva, je povinná platiť za jeho užívanie úhrady spojené s užívaním bytu a taktiež aj prípadne vzniknuté nedoplatky bez ohľadu na to, či bolo právoplatné a vykonateľné vyššie uvedené rozhodnutie krajského súdu. Skutočnosť, že sa nachádza žalovaná v I. rade v hmotnej núdzi, ako už tvrdila v odpore proti platobnému rozkazu vydanému v tomto konaní (č. l. 16 spisu), ju nezbavuje povinnosti ako nájomníčky bytu si riadne svoje povinnosti voči žalobcovi ako vlastníkovi bytu, plniť. Navyše uvedený rozsudok Krajského súdu v Bratislave bol na základe podaného dovolania zo strany žalovanej v I. rade zrušený (č. l. 216 spisu) a tak otázka, kto bude nájomcom predmetného bytu a členom žalobcu, nie je stále vyriešená. Odvolací súd dodáva, že na uvedenom nemení nič ani to, že žalovaná v I. rade, ako tvrdila, uhradila žalovanú sumu aj za žalovaného v II. rade, keďže ide na ich strane o nerozlučné spoločenstvo a tak majú povinnosť platiť úhrady za užívanie bytu spoločne a nerozdielne, na čo poukázal správne aj žalobca v konaní.

2.7. Žalovaná v I. rade v odvolaní ďalej namietala, že žalobca svojou žalobou nenaplnil náležitosti žaloby v zmysle § 132 ods. 1 C.s.p., najmä náležitosť pravdivého a úplného opísania rozhodujúcich skutočností, keď by bola v konaní pasívne vecná legítimovaná, mala by žalobcovi zaplatiť iba sumu 68,10 eura. Odvolací súd nesúhlasí ani s touto odvolacou námietkou žalovanej v I. rade, pretože žalobca podal žalobu v súlade s ustanovením § 132 ods. 1 C.s.p., o čom svedčí aj to, že prvoinštančný súd nevyzval žalobcu na doplnenie žaloby o chýbajúce, alebo neúplné náležitosti žaloby. Žalobca v žalobe riadne opísal skutkový stav a priložil aj dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Žalovaná v odvolaní uviedla, že v roku 2014 poukázala žalobcovi úhrady v celkovej výške 1.854,89 eura, čo sa zhoduje s tvrdením žalobcu v žalobe, ktorý uviedol, že úhrady za rok 2014 boli poukázané v sume 1.211,54 eura, po odpočítaní sumy 643,35 eura ako nedoplatok za rok 2013 (nežalovaný), potom suma 1.211,54 eura a suma 643,35 eura predstavuje spolu sumu 1.854,89 eura, ktorá sa zhoduje so sumou uvedenou vo vyúčtovaní nákladov za plnenia spojené s užívaním bytu za obdobie od 01. 01. 2014 do 31. 12. 2014 (č. l. 6 spisu). Z tohto vyúčtovania taktiež vyplýva, že na predmetnom byte bol nedoplatok z vyúčtovania za rok 2013 vo výške 643,35 eura, z dôvodu ktorého si žalobca z platieb žalovanej v I. rade odpočítal sumu nedoplatku za rok 2013 a po zarátaní nákladov dospel k celkovému nedoplatku vo výške 711,45 eura. Nebolo potrebné, ako tvrdila žalovaná v I. rade v odvolaní, aby žalobca preukazoval nedoplatky za predchádzajúce roky (2013, 2012, 2011, 2010, 2009), pretože predmetom tohto konania je nedoplatok za rok 2014. Tým, že žalobca jednoznačne v konaní preukázal, na základe akých skutočností a dôkazov sa domáha zaplata žalovanej sumy, odvolací súd považuje odvolací dôvod žalovanej v I. rade podľa § 365 ods. 1 písm. a) C.s.p., t.j., že neboli splnené procesné podmienky, za nedôvodný. Odvolací súd dáva do pozornosti, že odvolací súd skúmal, či napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie nebolo vydané v konaní postihnutou s niektorou z nasledovných procesných vád (§ 380 ods. 2 C.s.p.), t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, procesnej subjektivity, procesnej spôsobilosti strany sporu, povinného zastúpenia, prekážky veci právoplatnej rozhodnutej veci alebo skôr začatého konania, zrozumiteľnosti a úplnosti žaloby, pričom ich existenciu nezistil, keď žalobu žalobcu považuje, rovnako ako aj súd prvej inštancie, za úplnú.

2.8. Odvolací súd taktiež nesúhlasí s tvrdeniami žalovanej v I. rade v odvolaní ohľadom toho, že nesúhlasí so späťvzatím žaloby, nakoľko pri zaplatení žalovanej istiny žalobcovi nekonala slobodne, pretože žalovaná v I. rade nepreukázala že by pri úhrade žalovanej istiny počas konania, konala v tiesni, pod nátlakom, nedobrovoľne, teda, že by ju niekto nútil k zaplateniu tejto sumy, z dôvodu ktorého nemožno tento jej úkon považovať za neplatný. Nebolo možné ani žalovanej v I. rade uveriť, že tak konala z dôvodu, aby sa nestala bezdomovec, aby ju nevytlúčili z družstva, pretože účelom jej konania spočívajúceho v úhrade žalovanej istiny, bolo získať predmetný byt, teda stať sa jeho nájomníčkou a členkou bytového družstva o čom svedčí skutočnosť, že podala proti rozhodnutiu Krajského súdu v Bratislave (špecifikovaný v bode 15. odôvodnenia tohto rozsudku), ktorý určil za výlučného nájomcu a člena družstva žalovaného v II. rade, dovolanie a tomuto jej dovolaniu bolo vyhovené (rozsudok krajského súdu bol dovolacím súdom zrušený a vrátený mu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie). Rovnako sa odvolací súd nestotožnil s argumentáciou žalovanej v I. rade uvedenou v jej odvolaní o tom,

že jej nebolo doručené späťvzatie žaloby a nemohla sa k nemu vyjadriť, nakoľko čiastočné späťvzatie žaloby v časti istiny prevzala dňa 28. 05. 2018 spolu s predvolaním na pojednávanie konané dňa 01. 06. 2018 (č. l. 114 spisu) a na pojednávaní konanom dňa 17. 10. 2018 sa vyjadrila k čiastočnému späťvzatiu žaloby tak, že potvrdila úhradu žalovanej sumy s tým, že ju zaplatila z dôvodu, že by sa ocitla na ulici, bola donútená zaplatiť dlh za žalovaného v II. rade pod hrozbou bezdomovectva. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie správne zastavil konanie v časti o zaplatenie istiny vo výške 711,45 eura z dôvodu čiastočného späťvzatie žaloby žalobcom, keď dôvody uvádzané žalovanou v I. rade nepovažoval za tak vážne dôvody, pre ktoré by nemohol konanie v časti istiny zastaviť.

2.9. Nebolo možné súhlasiť ani s odvolacou námietkou žalovanej v I. rade, že súd prvej inštancie procesne pochybil, keď nepostupoval v konaní podľa § 290 C.s.p. a nevyhovel jej návrhu na rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie žalobcu. Skutočnosť, že obaja žalovaní sú spotrebitelia ešte neznamená, že by si nemali plniť svoje zákonné a zmluvné povinnosti, t.j. riadne uhrádzať platby za užívanie bytu. Rovnako tak to neznamená, že súd prvej inštancie musel vyhovieť žalovanej v I. rade a rozhodnúť na základe jej návrhu vo veci rozsudkom pre zmeškanie žalobcu. Odvolací súd poukazuje na to, že ustanovenie § 299 C.s.p. upravuje podmienky vydania rozsudku pre zmeškanie v spotrebiteľských sporoch. Vydanie kontumačného rozsudku v spotrebiteľskom spore v neprospech spotrebiteľa je vylúčené. Ide o vylúčenie dvoch možných situácií, a to vylúčenie možnosti rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie žalovaného, ak je žalovaným spotrebiteľ a vylúčenie možnosti rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie žalobcu, ak je žalobcom spotrebiteľ. Pokiaľ sa uplatňuje právo na zaplatenie peňažnej sumy zo spotrebiteľskej zmluvy proti spotrebiteľovi, ktorý je žalovaným, súd nemôže vydať platobný rozkaz, ani keby jeho vydanie žalobca navrhoval, ak spotrebiteľská zmluva alebo iné zmluvné dokumenty súvisiace so spotrebiteľskou zmluvou obsahujú zmluvnú podmienku, ktorá je neprijateľná. Pod inými zmluvnými dokumentmi súvisiacimi so spotrebiteľskou zmluvou je potrebné rozumieť najmä všeobecné zmluvné podmienky, všeobecné obchodné podmienky, všeobecné poisťné podmienky a podobne. Z uvedeného nevyplyva, že súd musí rozhodnúť vždy rozsudkom pre zmeškanie žalobcu, ak to navrhne žalovaný, ktorý je spotrebiteľom. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku v bode 16. podrobne odôvodnil z akého dôvodu nerozhodol vo veci rozsudkom pre zmeškanie, s ktorými dôvodmi sa odvolací súd stotožňuje. Tým, že prvoinštančný súd nevyhovel návrhu žalovanej v I. rade na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ani k inej vade konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ako namietala žalovaná v I. rade v odvolaní (§ 365 ods. 1 písm. b), d) C.s.p.), pretože súd prvej inštancie prihliadol k tomu, že konanie sa vedie od roku 2015, že žalobca bol v konaní aktívny, že sa v konaní vykonalo potrebné dokazovanie a tak neboli naplnené podmienky pre rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie žalobcu.

2.10. Žalovaná v I. rade odôvodnila svoje odvolanie aj odvolacím dôvodom podľa § 365 ods. 1 písm. e) C.s.p., t.j., že zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, ktoré bližšie nešpecifikovala a obmedzila sa iba na citovanie tejto právnej úpravy. Odvolací súd uvádza, že účinný prieskum napadnutého rozhodnutia alebo konania jemu predchádzajúceho môže odvolateľ vyvolať len pomenovaním konkrétnych prostriedkov procesnej obrany alebo procesného útoku, čo žalovaná v I. rade neurobila, z dôvodu ktorého považuje odvolací súd tento odvolací dôvod za nedôvodný.

3. K odvolacím námietkam žalovanej v I. rade o nesprávnych skutkových záveroch prvoinštančného súdu (§ 365 ods. 1 písm. f) C.s.p.) odvolací súd dodáva, že vnútorné presvedčenie súdu (ako výsledok hodnotenia dôkazov), by sa malo vytvárať na základe starostlivého uváženia a zhodnotenia jednotlivých dôkazov jednotlivo aj v ich komplexnosti tak, aby vychádzalo z pravidiel formálnej logiky. Podľa ustanovenia § 191 C.s.p. dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli sporové strany. Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi, ako má z hľadiska pravdivosti ten - ktorý dôkaz hodnotiť; uplatňuje sa teda zásada voľného hodnotenia dôkazov a len vo výnimočných prípadoch zákon súdu ukladá určité obmedzenia pri hodnotení dôkazov (napríklad § 192, § 193, § 205 C.s.p.). Kontrola výsledku hodnotenia dôkazov, ku ktorým dospel súd, sa uskutočňuje najmä prostredníctvom inštitútu odôvodnenia rozsudku upraveného v ustanovení § 220 ods. 2 C.s.p. Súd má povinnosť dbať na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé a vyhovujúce najmä základnej požiadavke preskúmateľnosti. V posudzovanej veci súd prvej

inštancie riadne zistil skutkový stav veci, aplikoval naň správny predpis a svoje rozhodnutie aj riadne odôvodnil; z odôvodnenia rozhodnutia presne, zrozumiteľne a určite vyplývajú v logickej nadväznosti a s hodnotiacou väzbou k jednotlivým dôkazom skutkové zistenia, ktoré v súhrne vytvárajú skutkový nálež súdu. Okolnosti namietané žalovanou v I. rade v odvolaní vo vzťahu k spôsobu vyhodnotenia vykonaných dôkazov nemajú za následok úvahu odvolacieho súdu, ktorá by nebola zhodná v napadnutom rozhodnutí prezentovanou úvahou prvoinštančného súdu. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenáva, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, ani právo na to, aby bola strana sporu pred všeobecným súdom úspešná, tzn., aby sa rozhodlo v súlade s jej požiadavkami a ani právo strany sporu vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov.

3.1. Pokiaľ žalovaná v I. rade v odvolaní namietala, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 365 ods. 1 písm. h) C.s.p.), odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo, ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo, ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. V posudzovanej veci s odvolaním sa na obsah už uvedeného odôvodnenia, odvolací súd považuje skutkové zistenia súdu prvej inštancie za úplné a ich právne posúdenie súdom prvej inštancie za správne.

3.2. Nebolo možné súhlasiť ani s tvrdením žalovanej v I. rade v jej odvolaní, že napadnutý rozsudok je nepreskúmateľný, pretože rozsudok súdu prvej inštancie obsahuje všetky náležitosti vyplývajúce z ustanovenia § 220 ods. 2 C.s.p., podľa ktorého má súd uviesť, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil, ako aj jasne a výstižne vysvetliť ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Prvoinštančný súd jasne a zrozumiteľne vysvetlil ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán sporu, ktoré skutočnosti považoval za preukázané, ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, aj ako vec právne posúdil, z dôvodu ktorého nie je možné napadnutý rozsudok považovať za nepreskúmateľný. Ústavný súd Slovenskej republiky sa vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie, napríklad v náleze č.k. III. ÚS 119/03-30, pričom vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03). Súdom prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia dostatočným spôsobom vysvetlil, z akého dôvodu považoval nárok žalobcu na zaplatenie poplatku z omeškania za dôvodný a prečo konanie v časti o zaplatenie istiny zastavil. Odvolací súd dodáva, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných stranou sporu, čo sa nepochybné v prejednávanej veci stalo [porovnaj napr. m.m. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25. 09. 2012, vo veci Vojtěchová proti Slovenskej republike (sťažnosť č. 59102/08), nálež Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. 09. 2011, č.k. I. ÚS 361/2010-34, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 17. 06. 2009, sp. zn. 5MCdo/8/2008]. Obsahom práva na spravodlivý súdny proces (čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) je umožniť každému bez akejkoľvek diskriminácie reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť. Právo na spravodlivý súdny proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

3.3. Žalovaná v I. rade podala odvolanie voči napadnutému rozsudku aj do výroku III. o náhrade trov konania, ale svoje odvolanie v tomto rozsahu vôbec neodôvodnila. Odvolací súd pripomína, že ide o konanie, v ktorom je súd viazaný žalobou, takže odvolací súd je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania

(§ 379 C.s.p.). Aj napriek uvedenému, odvolací súd podľa § 388 C.s.p. zmenil napadnutý rozsudok vo výroku III. tak, že žalobcovi priznal voči spoločnej a nerozdielnej povinnosti oboch žalovaných nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z dôvodu, že v danom prípade síce súd prvej inštancie správne aplikoval pri rozhodovaní o náhrade trov konania ustanovenia § 256 ods. 1, § 262 ods. 1, ods. 2 C.s.p., ale bez určenia v akom rozsahu je každý zo žalovaných povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania, keď na strane žalovaných v I., II. rade ide o nerozlučné spoločenstvo (§ 77 ods. 1 C.s.p., v čase vzniku nedoplatku boli spoločnými nájomcami predmetného bytu, § 701 ods. 2 Občianskeho zákonníka) a bez tohto určenia by nevedeli, v akom rozsahu majú žalobcovi zaplatiť náhradu trov konania.

3.4. O náhrade trov prvého odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 C.s.p. vzhľadom k tomu, že prvoinštančný súd napriek pokynu odvolacieho súdu v jeho zrušujúcom uznesení zo dňa 31.3.2022, č.k. 15 Co 27/2021-326, nerozhodol o náhrade trov konania vzniknutým stranám v konaní pred odvolacím súdom a preto obom žalovaným, ktorí mali v prvom odvolacom konaní plný úspech (ich odvolaniam bolo vyhovené), priznal spoločne a nerozdielne (nerozlučné spoločenstvo vysvetlené v bode 23. odôvodnenia tohto rozsudku) nárok na náhradu trov prvého odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

3.5. O náhrade trov tohto odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 C.s.p. a žalobcovi, ktorý mal v tomto odvolacom konaní plný úspech (odvolaniu žalovanej v I. rade nebolo vyhovené), priznal voči spoločnej a nerozdielnej povinnosti oboch žalovaných (nerozlučné spoločenstvo vysvetlené v bode 23. odôvodnenia tohto rozsudku) nárok na náhradu trov tohto odvolacieho konania v rozsahu 100 %. V zmysle § 262 ods. 2 C.s.p. o výške náhrady trov prvého a tohto odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

4. Proti predmetnému rozsudku podali dovolanie žalobca a žalovaná 1/.

5. Žalovaná 1/ v dovolaní namietala dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP.

5.1. Uvádzala, že už v odvolaní bol ako jeden z odvolacích dôvodov uvedený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP, ktorý zodpovedá dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, konkrétne, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Tento dôvod videla o.i. v porušení ustanovenia § 146 CSP, pretože so späťvzatím žaloby z vážnych dôvodov nesúhlasila, nakoľko úhradu musela vykonať pod hrozbou výpovede z nájmu a zániku členstva v Bytovom družstve Petržalka. Mala za to, že súd prvej inštancie sa s touto jej námietkou riadne nevysporiadal.

5.2. V druhostupňovom rozsudku sa súd s týmto odvolacím dôvodom vysporiadal v bode 17. Rovnako sa nestotožnil s argumentáciou žalovanej 1/ uvedenou v jej odvolaní o tom, že jej nebolo doručené späťvzatie žaloby a nemohla sa k nemu vyjadriť, nakoľko čiastočné späťvzatie žaloby v časti istiny prevzala dňa 28. 05. 2018 spolu s predvolaním na pojednávanie konané dňa 01. 06. 2018 (č. l. 114 spisu) a na pojednávaní konanom dňa 17. 10. 2018 sa vyjadrila k čiastočnému späťvzatiu žaloby tak, že potvrdila úhradu žalovanej sumy s tým, že ju zaplatila z dôvodu, že by sa ocitla na ulici.

5.3. Je povinnosťou súdu vyzvať žalovaných, či so späťvzatím žaloby súhlasia. Nestačí ponechať na žalovaného, aby sa vyjadril sám z vlastného podnetu. To je možné len do prvého pojednávania (predbežného prejednávania sporu), čo však v predmetnom spore neprichádza do úvahy, keďže prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo už 03. 06. 2016 a k čiastočnému späťvzatiu došlo až 24. 04. 2018.

5.4. Žalobca môže mať na vyjadrenie nesúhlasu so späťvzatím žaloby vážne dôvody. Vážnym dôvodom na strane žalovanej 1/ bolo to, že v rozhodnom období roku 2014 nebola nájomcom bytu, ktorého sa týka doplatenie nájmu ako predmetu tohto súdneho sporu. Je nepochybným faktom, že rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9Co/596/2012 zo dňa 06. 06. 2013 v znení opravného uznesenia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 22. 07. 2013 bol právoplatný minimálne do 27. 10. 2017, kedy bolo žalovanej 1/ doručené rozhodnutie Najvyššieho súdu SR o jeho zrušení (sp. zn. 6Cdo/267/2015), teda celé dotknuté obdobie, za ktoré žalobca uplatňuje žalobou svoju pohľadávku, spadá do tohto obdobia. Výrok právoplatného rozsudku Krajského súdu v Bratislave znie jednoznačne, cit. „odvolací súd (...) zrušuje právo spoločného nájmu účastníkov k bytu (...) s tým, že za výlučného nájomcu bytu ako člena

družstva určuje navrhovateľa“ (t.j. žalovaného 2). Je pravda, že Najvyšší súd SR odložil svojím uznesením sp. zn. 6Cdo/267/2015 zo dňa 29. 03. 2016 vykonateľnosť tohto rozsudku do rozhodnutia o dovolaní, ktorému nakoniec vyhovel, avšak treba sa pozrieť na zákonné definície týchto pojmov, a to § 226 CSP, § 228 ods. 1 CSP a § 232 ods. 1 CSP, ktoré odcitovala.

5.5. Najvyšší súd SR odložil vykonateľnosť druhého výroku rozsudku Krajského súdu v Bratislave spočívajúceho v povinnosti plniť, a to povinnosť žalovanej v prvom rade „predmetný byt vypratať do 15 dní potom, ako jej bude navrhovateľom zabezpečený náhradný byt“. Ako vyplýva z odôvodnenia predmetného uznesenia, Najvyšší súd SR tým vyhovel žiadosti žalovanej 1/, aby predišiel „ujme veľkého rozsahu, ktorá jej hrozila v prípade jej vystaňovania z predmetného bytu v súlade s rozsudkom odvolacieho súdu“. Keďže Najvyšší súd SR videl na to dôvody, tejto žiadosti žalovanej 1/ vyhovel, aby sa nemusela z bytu vystaňovať, ani keby jej žalovaný 2/ poskytol bytovú náhradu. Keďže prvá časť výroku rozsudku Krajského súdu v Bratislave o zrušení spoločného nájmu bytu a o určení žalovaného 2/ nespočíva v povinnosti, iba v usporiadaní právnych vzťahov, nemožno tu hovoriť ani o jeho vykonateľnosti. Preto mal žalobca rešpektovať právoplatný rozsudok Krajského súdu v Bratislave, vyhovieť žiadosti žalovaného 2/ o uzatvorenie samostatnej nájomnej zmluvy a až do zrušenia tohto rozsudku Krajského súdu v Bratislave uznesením Najvyššieho súdu SR č. 6Cdo 267/2015 zo dňa 23. 08. 2017 ho evidovať ako nájomcu s povinnosťou platiť všetky plnenia spojené s užívaním bytu. Rovnako nedoplatky a ich príslušenstvo, ktoré žalobca vymáhal od žalovaných, mal vymáhať len od žalovaného 2/ a nie nútiť pod hrozbou zániku členstva v bytovom družstve žalovanú 1/, aby tieto platby za žalovaného 2) uhradila sama. Vymáhaním tejto sumy od žalovanej ju úmyselne uviedol do omylu a vytvoril na ňu neprimeraný nátlak, aby docielil od nej úhradu vymáhanéj finančnej sumy. Treba dodať, že sám zákonodarcu rátať s tým, že v dovolacom konaní môže byť zrušený právoplatný rozsudok nižších súdov a za týmto účelom ustanovil v § 456 CSP pravidlo, podľa ktorého „právne vzťahy niekoho iného než strany nemôžu byť novým rozhodnutím dotknuté.“. Pokiaľ by žalobca teda bol rešpektoval právoplatné rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave, pohľadávky v rozhodnom období by evidoval len voči žalovanému 2/. Až po zrušení právoplatného rozhodnutia Najvyšším súdom SR by mohol uzatvoriť zmluvu o nájme opätovne so žalovanou 1/ (pribrať ju do zmluvy ako druhú nájomkyňu). Toto bol správny postup, ktorý však žalobca nedodržiaval a následky tohto porušenia má znášať on a nie žalovaná 1/. Istinu dlhu uhradila v dôsledku toho, že bola žalobcom úmyselne uvedená do omylu, že je povinná ju platiť a zároveň bola vystavená z jeho strany veľkému tlaku, keď jej z dôvodov dlžôb na nájomnom spôsobených žalovaným 2) doručil rozhodnutie o zrušení jej členstva v bytovom družstve, bez ktorého nie je možné, aby existovala platná nájomná zmluva medzi žalovanou 1/ a žalobcom. To by znamenalo, že žalovaná 1/ by skutočne prišla o strechu nad hlavou.

5.6. Žalovaná 1/ mala vzhľadom na tieto okolnosti záujem na tom, aby súd nezastavil konanie v časti späťvzatej istiny, ale, aby o nej rozhodol tak, že na jej úhradu zaviazal žalovaného 2/. Keďže prvostupňový ani druhostupňový súd jej nedali možnosť k späťvzatiu sa vyjadriť a keď sa už vyjadrila (negatívne), tento jej nesúhlas nerešpektovali, porušili vo vzťahu k nej právo na spravodlivý proces.

5.7. Súd prvej inštancie vo veci uvádza, že postupoval podľa § 217 CSP, podľa ktorého „pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia“. Keďže rozhodoval v čase, kedy bol právoplatný rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9Co/596/2012 zo dňa 06. 06. 2013 v znení opravného uznesenia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 22. 07. 2013 už zrušený rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/267/2015, vychádzal zo stavu, akoby spomínaný rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9Co/596/2012 nikdy neexistoval. Taký postup je však chybný, pretože ako vyplýva z rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2MCdo/10/2013, súd pri rozhodovaní veci nemôže brať do úvahy skutočnosti, ktoré nastali v minulosti, avšak v čase vyhlásenia rozhodnutia už netrvajú.

5.8. Súdny mali tiež prihliadnuť na vadu v konaní, ktorej sa dopustil prvostupňový súd a ktorá mala podstatný vplyv na postavenie žalovanej 1/. Konkrétne ide o porušenie § 160 ods. 2 CSP (§ 30 OSP platného v čase podania žaloby), podľa ktorého „Súd vždy poučí strany o ich práve zvoliť si advokáta a o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci.“ Túto poučovaciu povinnosť si súd prvého stupňa nesplnil, čo bol jeden z dôvodov, prečo došlo k situácii, ktorá nastala. Žalovaná 1/ nemá právnické vzdelanie a v dôsledku jej ťažkého zdravotného postihnutia (80 %-nej invalidite) je v hmotnej núdzi, takže si nemôže dovoliť platiť vlastného advokáta.

5.9. Rovnako došlo k porušeniu poučovacej povinnosti prvostupňového súdu podľa § 292 písm. b) CSP, ktorá sa mala uplatniť podľa § 470 ods. 1 CSP aj v prvostupňovom konaní sp. zn. 56C/892/2015

hneď po nadobudnutí účinnosti CSP, resp. po uplynutí lehoty na prerušenie tohto konania. Váda v procesnom postupe prvostupňového súdu teda spočívala v nesprávnom poučení žalovanej 1/, v dôsledku čoho došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces garantovaný jej Ústavou SR aj CSP, t.j. práva nechať sa zastúpiť advokátom a o právach spotrebiteľa. Vzhľadom uvedené žiadala, aby dovolací súd rozhodnutie súdu prvej aj druhej inštancie zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie a žalovanej 1/ priznal náhradu trov dovolacieho konania.

6. Žalobca podal dovolanie z dôvodov podľa § 420 písm. e) a f) CSP.

6.1. Dovolanie podal, čo do výroku II. a súvisiacom výroku III. rozsudku. Odvolací súd výrokom II. napadnutého rozsudku priznal žalovaným spoločne a nerozdielne nárok na náhradu trov prvého odvolacieho konania voči žalobcovi. V bode 24. odôvodnenia napadnutého rozsudku sa uvádza, že „prvoinstančný súd napriek pokynu odvolacieho súdu v jeho zrušujúcom uznesení zo dňa 31. 03. 2022, č.k. 15Co/27/2021-326, nerozhodol o náhrade trov konania vzniknutým stranám v konaní pred odvolacím súdom a preto obom žalovaným, ktorí mali v prvom odvolacom konaní plný úspech (ich odvolaniam bolo vyhovené), priznal spoločne a nerozdielne nárok na náhradu trov prvého odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Podľa § 396 ods. 3 CSP ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci. Krajský súd v Bratislave na základe prvého odvolania uznesením z 31. 03. 2022 prvé uznesenie č.k. 56C/892/2015-231 zo dňa 11. 10. 2019 zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Na základe toho mal o trovách tohto (prvého) odvolacieho konania rozhodnúť súd prvej inštancie v novom rozhodnutí vo veci.

6.2. Ten v rozsudku č.k. 56C/892/2015-358 aj skutočne o trovách rozhodol. Ako je uvedené vyššie, krajský súd v tu napadnutom rozsudku vyšiel z názoru, že súd prvej inštancie v skutočnosti o náhrade trov prvého odvolacieho konania nerozhodol. Inak povedané, krajský súd zaujal názor, že rozsudok súdu prvej inštancie neobsahuje žiadne rozhodnutie o trovách prvého odvolacieho konania.

6.3. Krajský súd však nebol oprávnený tento nedostatok napraviť sám a rozhodnúť o nároku na náhradu trov odvolacieho konania, lebo tým postupoval v rozpore s § 396 ods. 3 CSP, čím došlo k porušeniu žalobcovho základného práva podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy - práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi. (Uznesenie Ústavného súdu SR II. ÚS 15/96).

6.4. Rozhodovanie vecí zákonným sudcom (aj súdom) je tak základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu (IV. ÚS 345/09, III. ÚS 212/2011). Pojem zákonného sudcu je definovaný viacerými na seba nadväzujúcimi kritériami, ktoré súčasne tvoria navzájom prepojené garancie reálneho obsahu tohto základného práva. Prvoradým účelom základného práva na zákonného sudcu vyplývajúceho z čl. 48 ods. 1 ústavy je zabrániť tomu, aby súd, ktorý má konkrétnu vec prerokovať a rozhodnúť, bol obsadený spôsobom, ktorý by sa dal označiť za svojvoľný alebo prinajmenšom za účelový. Toto základné právo je konkretizované v procesných kódexoch a v predpisoch upravujúcich organizáciu súdnictva a postavenie sudcov. K týmto kritériám treba priradiť v prvom rade vecnú, funkčnú a miestnu príslušnosť súdov.

6.5. Krajský súd postupoval v rozpore s § 396 ods. 3 CSP keď rozhodol o nároku na náhradu trov prvého odvolacieho konania namiesto súdu prvej inštancie. Tým došlo k tomu, že o náhrade trov prvého odvolacieho konania v skutočnosti nerozhodol súd prvej inštancie, ale (prvýkrát) o ňom rozhodol krajský súd v tu napadnutom rozsudku.

6.6. Z citovaného § 396 ods. 1 a z ods. 3 CSP a contrario plynie, že bez návrhu na základe § 262 CSP rozhoduje odvolací súd podľa všeobecných zásad (zásada úspechu vo veci samej, zavinenia trov a pod.) len o trovách odvolacieho konania v ktorom vydáva svoje aktuálne rozhodnutie. O trovách skorších odvolacích konaní, ktoré sa skončili zrušením prvostupňového rozhodnutia, mal totiž podľa § 396 ods. 3 CSP vždy rozhodnúť súd prvej inštancie. Okrem výnimočného prípadu § 396 ods. 2 CSP, sa odvolací súd môže výroku o trovách v prvostupňovom rozhodnutí dotknúť len v rámci svojho oprávnenia odvolacieho súdu, teda v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní. Ak sa odvolací súd dotkne výroku prvostupňového rozhodnutia o trovách mimo prípadov § 396 ods. 2 CSP (t.j. mimo prípadu, keď mení rozhodnutie vo veci samej), bez toho, aby bol takýto prvostupňový výrok o trovách konania napadnutý, resp. mimo dôvodov pre ktoré bol napadnutý), rozhodne nad rámec svojho oprávnenia v odvolacom konaní, teda prekročí svoje oprávnenie. V prerokovanej veci odvolací súd potvrdil výrok vo veci samej (t.j. o zaplatení príslušenstva aj o zastavení konania), takže mohol na základe § 369 ods. 1 CSP

rozhodnúť len o trovách tohto odvolacieho konania. Inak mohol výrok o trovách v rozsudku zmeniť len vtedy, ak proti nemu smerovalo odvolanie a len z dôvodov, ktoré boli v odvolaní uplatnené.

6.7. Rozhodnutie odvolacieho súdu je v napadnutej časti neočakávané z týchto dôvodov: 1. Odvolací súd prekročil rozsah odvolacieho návrhu a odvolacích dôvodov žalovanej 1/. V prerokovanej veci žalovaná v I. rade podala odvolanie v ktorom síce napadla aj výrok o trovách, avšak výlučne v súvislosti s tým, že napadla výrok vo veci samej a žiadala zmenu rozsudku tak, že sa žaloba vo veci samej zamietne. Žalovaná odvolacie dôvody v žiadnom prípade nekoncepovala tak, že by sa jej mala priznať náhrada trov prvého odvolacieho konania z dôvodu, že mala úspech v prvom odvolacom konaní. Rozhodnutie odvolacieho súdu tak bolo v tejto časti týkajúcej sa trov prvého odvolacieho konania nepredvídateľné a žalobca sa z tohto dôvodu nemal možnosť vyjadriť.

6.8. Proti takýmto prekvapivým záverom odvolacieho súdu, nemal žalobca možnosť vyjadrovať sa, právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov nejavili ako významné. (podobne napr. uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo/17/2020).

6.9. Výklad ustanovenia § 255 CSP bol pre žalobcu z vyššie uvedených dôvodov neočakávaný. Zo všetkých uvedených dôvodov žalobca navrhol, aby dovolací súd rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 15Co/102/2023 zo dňa 31. júla 2024 zrušil vo výrokoch II. a III. a v tomto rozsahu sa vrátil na ďalšie konanie.

7. K dovolaniu žalovanej 1/ sa písomne vyjadril žalobca. Poukázal na to, že z ustanovenia § 146 ods. 1 Civilného sporového poriadku žiadnym výkladom nevyplyva, že súd je povinný aktívne zisťovať súhlas alebo nesúhlas žalovaného so späťvzatím žaloby. Napokon však žalovaná v I. rade mala možnosť sa vyjadriť - uviesť svoj nesúhlas i jeho dôvody, a to i v podanom odvolaní a odvolací súd jej dôvody posúdil, preto neboli porušené jej procesné práva. Súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd sa správne vysporiadali s nesúhlasom žalovanej 1/ so späťvzatím časti žaloby s tým, že žalovaná 1/ neuviedla a neprekázala vážne dôvody. Napriek tomu pre úplnosť uviedol, že podľa vyjadrení žalovaných v priebehu konania, žalovaná v I. rade byt užíva sama, žalovaný v 2. rade byt neužíva, hoci konanie o zrušení spoločného nájmu nebolo právoplatne skončené.

7.1. Dôvody, ktoré žalovaná 1/ uvádza sa však podľa žalobcu týkajú najmä vzájomného vzťahu medzi žalovanými. Žalovaná 1/ zaplatila len za plnenia spojené s užívaním bytu, ktoré reálne spotrebovala, preto nesúhlasíme s tvrdením uvedeným v dovolaní, podľa ktorého jej týmto spôsobom mala vzniknúť ujma. Žalovaná 1/ ďalej uvádza, že rozsudok krajského súdu sp. zn. 9Co/596/2012 zo dňa 06. 06. 2013 bol v rozhodnom období právoplatný a žalobca ho mal rešpektovať. Následne však uviedla, že jej dňa 27. 10. 2017 bolo doručené rozhodnutie Najvyššieho súdu SR o jeho zrušení. Rozsudok najvyšší súd zrušil a toto zrušenie malo účinky ex tunc, t.j. ako keby predošlé rozhodnutie nikdy neexistovalo. Z toho dôvodu nie je už možné na toto rozhodnutie v tomto konaní prihliadať. V čase vyhlásenia rozsudku, dňa 28. 06. 2022, bola žalovaná 1/ pasívne legitimovaná. Otázka posúdenia vecnej legitimácie je otázkou právnu, nie otázkou porušenia práva na spravodlivý proces a dovolanie nie je podané z dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP. Vecná legitimácia žalovanej 1/ bola riadne posúdená súdom prvej inštancie i odvolacím súdom a teda neboli porušené jej procesné práva. Žalobca navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalovanej 1/ zamietol ako nedôvodné.

8. K dovolaniu žalobcu podala písomné vyjadrenie aj žalovaná 1/. Uviedla, že keď odvolací súd videl rozhodnutie prvostupňového súdu o trovách ako nesprávne, musel aj o trovách rozhodnúť. Dovolanie žalobcu je preto potrebné odmietnuť podľa § 447 písm. c) CSP, resp. zamietnuť podľa § 448 CSP.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas, na to oprávnenou osobou, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpenou v súlade so zákonom (429 ods. 1, ods. 2 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) mal za to, že dovolanie žalovanej 1/ je neprípustné a je ho potrebné odmietnuť. Dovolanie žalobcu je dôvodné a bolo potrebné mu vyhovieť. Dovolací súd v stručnosti poukazuje na nasl. dôvody:

9.1. Podľa ust. § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Vo vzťahu k dovolaniu žalovanej 1/:

10. Žalovaná 1/ uplatňuje dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, pričom v rámci neho namieta viaceré vady konania a nesprávny postup súdu v konaní.

10.1. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

10.2. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

10.3. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Ak teda zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

10.4. Podľa § 420 Civilného sporového poriadku je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10.5. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

10.6. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP).

10.7. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, treba považovať aj taký postup súdu, ktorým sa strane odmieta možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, a ktorým dochádza k odmietnutiu spravodlivosti, keď súdom prijaté závery nemajú svoj racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov, a teda sú svojvoľné a neudržateľné a keď rozhodnutie súdu neobsahuje žiadne dôvody alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci, prípadne ak argumentácia obsiahnutá v

odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé.

10.8. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

10.9. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“), riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t.j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

11. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

11.1. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

11.2. K námietke žalovanej 1/ k nemožnosti sa vyjadriť k späťvzatiu žaloby a k jej nesúhlasu so späťvzatím žaloby z vážnych dôvodov na jej strane dovolací súd uvádza:

11.3. Podľa § 145 ods. 1 až 3 CSP ak je žaloba vzatá späť celkom, súd konanie zastaví.

(2) Ak je žaloba vzatá späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví. O čiastočnom späťvzatí žaloby rozhodne súd v rozhodnutí vo veci samej.

(3) Ak je žaloba vzatá späť sčasti pred jej dorúčením žalovanému, koná súd o zvyšku nároku bez rozhodovania o zastavení konania v tejto časti.

11.4. Podľa § 146 ods. 1 a 2 CSP súd konanie nezastaví, ak žalovaný so späťvzatím žaloby z vážnych dôvodov nesúhlasí. Na nesúhlas žalovaného so späťvzatím žaloby sa neprihliada, ak dôjde k späťvzatíu žaloby skôr, než sa začalo predbežné prejednanie sporu podľa § 168 alebo pojednávanie.

(2) Súhlas žalovaného je potrebný vždy, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu.

11.5. V tejto časti je dovolanie trochu máťúce, keď žalovaná 1/ uvádza, že na jednej strane jej nebolo umožnené sa k späťvzatíu žaloby vyjadriť a na druhej strane namieta posúdenie jej nesúhlasu so späťvzatím žaloby. Všeobecne dovolací súd uvádza, že späťvzatie žaloby (návrhu na začatie konania) je jedným zo širokej škály dispozičných oprávnení žalobcu ako účastníka konania s postavením tzv. dominus litis (pána sporu), ktorý má právo procesnými úkonmi, ktoré sú prejavom jeho autonómnej vôle, ovplyvňovať priebeh a smerovanie celého súdneho konania (tzv. dispozičný princíp občianskeho súdneho konania). Vôľa žalobcu dosiahnuť zastavenie konania procesným úkonom, ktorým berie žalobu späť, je však limitovaná dvoma skutočnosťami, a to nesúhlasom druhej procesnej strany so zastavením konania a existenciou vážnych dôvodov, pre ktoré konanie zastaviť nemožno. Dôkazné bremeno existencie takýchto vážnych dôvodov potom v konaní nesie žalovaný.

11.6. Pokiaľ ide o vymedzenie pojmu vážne dôvody, zákon túto otázku nerieši, preto treba vychádzať z toho, že posudzovanie vážnosti dôvodov je výlučne vecou voľnej úvahy a hodnotiaceho úsudku súdu. Tie však nie sú svojvoľné, pretože súd pri posudzovaní závažnosti dôvodov berie na zreteľ jednotlivé skutkové okolnosti prípadu a povahu uplatňovaného nároku, a hodnotí predovšetkým možné dôsledky zastavenia konania z hľadiska právneho a faktického stavu vzťahov medzi účastníkmi a dopad na postavenie účastníkov, najmä žalovaného, s prihliadnutím na mieru ohrozenia jeho práv a právom chránených záujmov. Ak súd dospeje k záveru o dôvodnosti požiadavky na prejednanie a rozhodnutie veci, môže v konaní pokračovať podľa § 146 ods. 1 CSP (predtým § 96 ods. 2 O.s.p.), v opačnom prípade konanie zastaví. (porovnaj rozhodnutia NS SR sp. zn. 3Cdo/8/2013 a sp. zn. 4Cdo/136/2010).

11.7. Súd prvej inštancie v bode 16. odôvodnenia k námietke nemožnosti sa k späťvzatíu vyjadriť, resp. k vážnym dôvodom nesúhlasu so späťvzatím žaloby zo strany žalovanej 1/ uvádzal: „16. Pri rozhodovaní bol pre súd rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozsudku (§217 ods. 1 CSP). V priebehu konania bolo rozhodnuté o podanom dovolaní voči rozsudku Krajského súdu v Bratislave, č. k. 9Co 596/2012-532, ktorým bolo zrušené právo spoločného nájmu žalovaných a za výlučného nájomcu bol určený žalovaný v 2. rade. Najvyšší súd rozhodol dňa 23.8.2017 uznesením sp. zn. 6Cdo 267/2015 tak, že zrušil napadnuté rozhodnutie a vec vrátil na ďalšie konanie Krajskému súdu v Bratislave. Pre uplatnené obdobie (1.1.2014-31.12.2014) teda platí stav, v ktorom obaja žalovaní boli spoločnými nájomcami družstevného bytu. Z daného možno určiť, že vo vzťahu k uplatnenému nároku boli obaja žalovaní povinní plniť dlh súvisiaci s užívaním družstevného bytu spoločne a nerozdielne, a z toho dôvodu sú obaja žalovaní pasívne vecne legitimovaní v tomto spore. Napokon, aj samotná žalovaná žiadala prerušiť konanie (č.l. 70) z dôvodu prebiehajúceho dovolacieho konania, kde uviedla, že až po jeho skončení bude možno ustáliť odpoveď na otázku ktorý zo žalovaných alebo či obaja budú pasívne vecne legitimovaní. Pri nesúhlase so zastavením konania zo strany žalovanej v 1. rade súd nenašiel vážny dôvod zakladajúci prekážku postupu súdu spočívajúcom v zastavení konania pre späťvzatie, nakoľko bola žalovaná v 1. rade v čase úhrady dlhu povinná plniť žalobcovi istinu aj s príslušenstvom a jej subjektívne pohnútky vo vzťahu k úhrade žalovanej istiny neboli spôsobilé vyvolať prekážku zastavenia konania. K námietke nesúladu dobrých mravov s uplatneným nárokom žalobcu voči žalovanej v 1. rade súd uvádza, že žalobca vstúpil s oboma žalovanými do nájomného vzťahu v roku 1991. Žalovaní po svojom rozvoze neboli schopní vyriešiť dohodou pokračovanie nájomného vzťahu so žalobcom len jedným z nich, a tak sa pre vyriešenie tejto otázky obrátili na súd, kde voči rozhodnutiu okresného súdu podal odvolanie žalovaný v 2. rade a voči rozhodnutiu krajského súdu dovolanie žalovaná v 1. rade. Nakoľko sa obaja žalovaní rozhodli využiť svoje právo podať opravný prostriedok, musia rešpektovať aj následné rozhodnutie súdu rozhodujúceho o opravnom prostriedku spolu s právnymi následkami z neho plynúcimi. Žalovaná v 1. rade bola úspešná v dovolacom konaní, a tak sa jej podarilo dosiahnuť stav v ktorom trval spoločný nájom bytu žalovaných. Z toho však plynú aj povinnosti voči žalobcovi, ktoré sú predmetom sporu. Žalobca nemal dosah na prebiehajúce konania o zrušení spoločného nájmu bytu a ani nebolo v jeho kompetencii vyvolať dohodu medzi žalovanými, a tak by bolo práve v rozpore s dobrými

mravmi voči žalobcovi, ak by bola cesta k získaniu jeho oprávneného nároku zatarasená prekážkou spočívajúcou v zrušenom rozsudku na základe podaného opravného prostriedku žalovanou v 1. rade. Návrhu na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu na pojednávaní dňa 28.6.2022 súd nepristúpil aj napriek splneniu formálnych požiadaviek ustanovených § 278 CSP, a to vzhľadom na skutočnosť, že žalobca bol až do pojednávania zo dňa 28.6.2022 v konaní činný, súdne konanie trvá už takmer sedem rokov a na návrh žalovanej v 1. rade bolo konanie prerušené do skončenia dovolacieho konanie v spore, v ktorom nebol žalobca účastníkom. Žalobca sa zúčastnil dovtedy vytýčených pojednávanií, ktorých bolo v počte štyri (dňa 3.6.2016, 17.10.2018, 5.6.2019, 11.10.2019), pričom pojednávania dňa 3.6.2016, dňa 17.10.2018 a dňa 5.6.2019 boli odročené z dôvodom na strane žalovanej v 1. rade-pojednávanie dňa 3.6.2016 za účelom rozhodnutia o návrhu žalovanej v 1. rade na prerušenie konania, pojednávanie dňa 17.10.2018 bolo odročené za účelom poskytnutia lehoty žalovanej v 1. rade, aby mohla cestou kancelária Centra právnej pomoci požiadať o ustanovenie právneho zástupcu, pojednávanie dňa 5.6.2019 za účelom rozhodnutia predstavenstva žalobcu o návrhu žalovanej v 1. rade na odpustenie poplatku z omeškania. V konaní bolo vykonané dokazovanie, z ktorého vzišla dôvodnosť návrhu. Uvedený názor bol vyslovený aj v uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 4.6.2019, sp. zn. I. ÚS 233/2019, ktorý síce rozoberal splnenie podmienok pri vydaní rozsudku pre zmeškanie žalovaného, ale jeho právna argumentácia je použiteľná aj pri návrhu na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobca vzal žalobu späť z dôvodu úhrady žalovanej istiny žalovanou v 1. rade, tak súd konanie v časti uplatnenej istiny vo výške 711,45 Eur zastavil. Nakoľko nebolo vyúčtovanie nákladov za plnenie spojené s užívaním bytu vo výške 711,45 Eur zaplatené v lehote splatnosti, súd priznal žalobcovi aj nárok na poplatok z omeškania. Omeškanie nastalo 15 dní po doručení vyúčtovania žalovaným (dňa 2.8.2015), čiže od 18.8.2015 a trvalo až do zaplatenia istiny dňa 20.4.2018. Žalobcovi vznikol nárok na poplatok z omeškania vo výške 0,5% denne zo sumy 711,45 Eur, t. j. 346,83 Eur. Súd zaviazal k úhrade tohto poplatku z omeškania oboch žalovaných, nakoľko v uvedenom období trval spoločný nájom bytu žalovaných. Súd ešte pre úplnosť uvedie, že v konaní bolo zaznamenaných viacero tvrdení ohľadom vzájomného vzťahu medzi žalovanými, ktoré však nesúviseli s predmetom sporu, a tak súd nepovažoval za potrebné im v rozsudku venovať osobitnú pozornosť.

11.8. Odvolací súd k odvolacím námietkam žalovanej 1/ v súvislosti s nemožnosťou sa vyjadriť k späťvzatiu žaloby a k vážnemu dôvodu nesúhlasu sa vyjadril aj tak, že v bode 10. odôvodnenia sa s poukazom na § 387 ods. 1, 2 stotožnil s dôvodmi rozsudku súdu prvej inštancie a na zdôraznenie správnosti v bode 17. uviedol: „17. Odvolací súd taktiež nesúhlasí s tvrdeniami žalovanej v I. rade v odvolaní ohľadom toho, že nesúhlasí so späťvzatím žaloby, nakoľko pri zaplatení žalovanej istiny žalobcovi nekonala slobodne, pretože žalovaná v I. rade nepreukázala že by pri úhrade žalovanej istiny počas konania, konala v tiesni, pod nátlakom, nedobrovoľne, teda že by ju niekto nútil k zaplateniu tejto sumy, z dôvodu ktorého nemožno tento jej úkon považovať za neplatný. Nebolo možné ani žalovanej v I. rade uveriť, že tak konala z dôvodu, aby sa nestala bezdomovec, aby ju nevylúčili z družstva, pretože účelom jej konania spočívajúceho v úhrade žalovanej istiny, bolo získať predmetný byt, teda stať sa jeho nájomníčkou a členkou bytového družstva o čom svedčí skutočnosť, že podala proti rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave (špecifikovaný v bode 15. odôvodnenia tohto rozsudku), ktorý určil za výlučného nájomcu a člena družstva žalovaného v II. rade, dovolanie a tomuto jej dovolaniu bolo vyhovie (rozsudok krajského súdu bol dovolacím súdom zrušený a vrátený mu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie). Rovnako sa odvolací súd nestotožnil s argumentáciou žalovanej v I. rade uvedenou v jej odvolaní o tom, že jej nebolo doručené späťvzatie žaloby a nemohla sa k nemu vyjadriť, nakoľko čiastočné späťvzatie žaloby v časti istiny prevzala dňa 28.5.2018 spolu s predvolaním na pojednávanie konané dňa 1.6.2018 (č.l. 114 spisu) a na pojednávaní konanom dňa 17.10.2018 sa vyjadrila k čiastočnému späťvzatiu žaloby tak, že potvrdila úhradu žalovanej sumy s tým, že ju zaplatila z dôvodu, že by sa ocitla na ulici, bola donútená zaplatiť dlh za žalovaného v II. rade pod hrozbou bezdomovectva. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie správne zastavil konanie v časti o zaplatenie istiny vo výške 711,45 € z dôvodu čiastočného späťvzatia žaloby žalobcom, keď dôvody uvádzané žalovanou v I. rade nepovažoval za tak vážne dôvody, pre ktoré by nemohol konanie v časti istiny zastaviť“.

11.9. Keďže odvolací súd v spojení so súdom prvej inštancie zdôvodnili, prečo nepovažovali nesúhlas žalovanej 1/ so späťvzatím žaloby za dôvodný, resp. za vážny dôvod nesúhlasu vo vzťahu k späťvzatiu

žaloby, tento bol založený na tom, že žalovaná 1/ je v spore vecne pasívne legitimovaná z dôvodov uvedených v bode 15. a že na strane žalovaných 1/ a 2/ ide o nerozlučné spoločenstvo a tak majú povinnosť platiť úhrady za užívanie bytu spoločne a nerozdielne. Táto úvaha súdu nie je svojvoľná, vychádza so skutkových zistení konkrétnej situácie v konaní a hodnotiacich úsudkov v konaní pred súdom prvej inštancie, keď nosnou jej námietkou proti zaplateniu uvedenej žalovanej čiastky bola námietka, že v spore nie je vecne pasívne legitimovaná a že žalovanú čiastku má zaplatiť výlučne žalovaný 2), čo sa napokon nepotvrdilo.

12. K námietke porušenia § 160 ods. 2 CSP a § 292 písm. b) CSP dovolací súd uvádza:

12.1. K námietke § 160 ods. 2 CSP a to nepoučenia zo strany súdu prvej inštancie o možnosti zvoliť si advokáta, resp. obrátiť sa na Centrum právnej pomoci, tak túto námietku nevzniesla v rámci podaného odvolania, tak k tejto nemohol zaujať žiadny názor ani odvolací súd. V tomto smere ju nemôže prejednať ani dovolací súd. Dovolací súd všeobecne k dovolacím námietkam, ktoré neboli predmetom odvolacieho konania udáva, že z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych opravných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, teda vecne (argumentačne), čo znamená, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietal už v rámci riadneho opravného prostriedku a ktoré boli meritórne posudzované odvolacím súdom v jeho neprospech (R 73/2019).

12.2. Dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne); hodnotové obmedzenie prípustnosti opravného prostriedku nepredstavuje odmietnutie spravodlivosti (sp. zn. 4Cdo/40/2019).

12.3. V sporovom konaní je súd limitovaný skutkovými tvrdeniami strán, pričom povinnosť strany tvrdiť je jednou zo základných povinností v sporovom konaní, má kľúčový význam a predstavuje jeden zo základných princípov civilného procesu (článok 8 Základných princípov CSP). Vo všeobecnosti platí, že dôkaznú povinnosť a s ňou súvisiace dôkazné bremeno má v spore každý, kto v spore niečo tvrdí. Nový procesný kódex s účinnosťou od 1. júla 2016 zaviedol do procesného práva nový inštitút prostriedkov procesného útoku a prostriedkov procesnej obrany, ktoré ako úkony procesných strán podliehajú koncentrácii konania.

12.4. Ak teda dovolateľ uplatnené námietky v dovolaní neuplatnil v odvolacom konaní, nemôže ich posudzovať dovolací súd pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP a contrario). V podstate obdobne postupuje vo svojej činnosti aj ústavný súd, z ktorého judikatúry vyplýva, že ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc a sťažnosť sťažovateľa odmietne (II. ÚS 70/2017). Na margo uvedenej námietky dovolací súd poukazuje na to, že žalovaná 1/ už v konaní pred súdom prvej inštancie bola zastúpená advokátkou a rovnako advokátom aj v konaní pred odvolacím súdom, tak v žiadnom prípade jej v tejto súvislosti nebolo porušené právo na spravodlivý proces v upretí možnosti dať sa zastúpiť v konaní právnym zástupcom, resp. aj využitím zastupovania prostredníctvom Centra právnej pomoci, ktoré napokon žalovaná 1/ aj využila.

12.5. Rovnako je neopodstatnená námietka porušenia poučovacej povinnosti v zmysle § 292 písm. b) CSP, nakoľko táto takisto nebola vznesená v rámci odvolania žalovanej 1/ proti rozsudku súdu prvej inštancie, preto sa touto ani odvolací súd nemohol zaoberať a z vyššie uvádzaných dôvodov sa touto nezaobrá ani dovolací súd. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vyplývajú dostatočné dôvody, pre ktoré došlo k potvrdeniu rozhodnutia súdu prvej inštancie v napadnutých častiach.

12.6. Pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnosťnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP, správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne

právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti (či formálnosti) alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06). Z rozhodnutia odvolacieho súdu dostatočne zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom vyplývajú dôvody, ktoré odvolací súd rozhodol tak ako je vyššie uvedené.

12.7. Z týchto dôvodov je dovolanie žalovanej 1/ neopodstatnené a teda neprípustné podľa § 447 písm. c) a f) CSP.

Dovolanie vo vzťahu k žalobcovi.

13. Žalobca v dovolaní namieta dovolacími dôvodmi podľa § 420 písm. e) a f) CSP.

13.1. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. e) uvádza, že odvolací súd v bode II. a závislom III. výroku rozhodol nad rámec svojej právomoci, keď o trovách prvého odvolacieho konania s poukazom na predchádzajúce zrušujúce rozhodnutie odvolacieho súdu, mal s poukazom na § 396 ods. 3 CSP rozhodnúť súd prvej inštancie a nie súd odvolací. V uvedenom videl aj to, že rozhodoval nesprávne obsadený súd, resp. že mu bola odňatá možnosť v prípade, keď mal o trovách pôvodného odvolacieho konania rozhodovať súd prvej inštancie podať proti uvedenému výroku odvolanie.

13.2. Dovolací súd z obsahu odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu z bodu 24. zistil, že „O náhrade trov prvého odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 C.s.p. vzhľadom k tomu, že prvoinštančný súd napriek pokynu odvolacieho súdu v jeho zrušujúcom uznesení zo dňa 31.3.2022, č.k. 15 Co 27/2021-326, nerozhodol o náhrade trov konania vzniknutým stranám v konaní pred odvolacím súdom a preto obom žalovaným, ktorí mali v prvom odvolacom konaní plný úspech (ich odvolaniam bolo vyhovené), priznal spoločne a nerozdielne (nerozlučné) spoločenské vysvetlenie v bode 23. odôvodnenia tohto rozsudku) nárok na náhradu trov prvého odvolacieho konania v rozsahu 100 %.“

13.3. Z uvedených skutočností vyplýva, že žalobcova dovolacia námietka je dôvodná, odvolací súd nesprávne postupoval, keď sám rozhodoval o náhrade trov prvého odvolacieho konania. Pokiaľ uvedenú skutočnosť zistil, bolo namieste vec najskôr predložiť - vrátiť vec súdu prvej inštancie a to na vydanie doplnujúceho rozhodnutia v zmysle § 225 CSP, nakoľko vzhľadom na odvolanie žalovanej 1/ rozsudok súdu prvej inštancie ešte nenadobudol právoplatnosť a vtedy je možné doplniť rozsudok o chýbajúcu náhradu trov prvého odvolacieho konania aj zo strany súdu. Preto je možné záverom zhrnúť, že právo žalobcu na spravodlivý proces bolo uvedeným postupom odvolacieho súdu porušené, keď mu bola odňatá možnosť postupom odvolacieho súdu podať proti výroku súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania odvolanie.

13.4. Vzhľadom na uvedené dôvody dovolací súd považoval uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP vo vzťahu k napadnutému výroku odvolacieho súdu o náhrade trov odvolacieho konania za dôvodný, preto napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil vo výroku II. v súlade s § 449 ods. 1 CSP a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP). Dovolanie vo zvyšku, čo do výroku III. napadnutého rozsudku odmietol ako neprípustné, nakoľko žalobca nebol oprávnený podať dovolanie do tohto výroku, keďže mu v časti tejto náhrady trov bolo vyhovené (§ 447 písm. b) CSP).

13.5. Výsloveným právnym názorom vyplývajúcim z tohto uznesenia je odvolací súd viazaný (§ 455 CSP).

14. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vec vráti odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania, resp. o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

15. O náhrade trov dovolacieho konania žalobcu rozhodol podľa § 451 ods. 3 CSP.

16. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.